

FM: Apstrādes rūpniecību sāk ietekmēt ārējā pieprasījuma vājināšanās

Publicēts: 05.08.2019.

Saskaņā ar pirmdien, 5. augustā, publicētajiem statistikas datiem Latvijas rūpniecības izlaide šā gada jūnijā ir bijusi par 4,4% augstāka nekā iepriekšējā gada attiecīgajā mēnesī. Tas ir spēcīgākais rūpniecības pieaugums šā gada laikā, un, ņemot vērā visai vājo sniegumu iepriekšējos mēnešos, šā gada pirmajā pusgadā kopumā rūpniecības izaugsme veido 0,4%.

Jūnijā apstrādes rūpniecības izlaides apjomi ir bijuši tikai nedaudz virs pērnā gada jūnija līmeņa, savukārt ieguves rūpniecība uzrādīja spēcīgu kritumu (-10,2%). Līdz ar to rūpniecības kopējo pieaugumu noteica elektroenerģijas un gāzes apgādes straujais apjoms kāpums, kas, gada pirmajos mēnešos uzrādot spēcīgus kritumus un maijā palielinoties tikai par 2,8%, jūnijā sasniedza 23,5% lielu izlaides pieaugumu. To nodrošināja elektroenerģijas ražošanas apjoms straujais kāpums. Lai arī jūnijā hidroelektrostacijās saražotās elektroenerģijas apjoms joprojām bija zemāks nekā iepriekšējā gada jūnijā, kopējo saražotās enerģijas apjoms pieaugumu spēja nodrošināt koģenerācijas staciju izlaide, kas bija par 52% augstāka nekā pirms gada.

Apstrādes rūpniecības izlaide šā gada jūnijā bijusi tikai par 0,8% augstāka nekā pērnā gada jūnijā, kas ir vājākais nozares izaugsmes temps pēdējo trīs gadu laikā. Savukārt pirmajā pusgadā kopā apstrādes rūpniecības pieaugums ir salīdzinoši labs, veidojot 3,4%. Apstrādes rūpniecības kopējos rezultātus jūnijā turpināja pozitīvi ietekmēt metālapstrāde, gatavo metālizstrādājumu ražošanas apjomiem gada griezumā uzrādot 19,0% lielu pieaugumu. Šī apakšnozare spēcīgu izaugsmi uzrādījusi gan šogad, gan arī iepriekšējos gados, un metālapstrādes turpmākās izaugsmes perspektīvas joprojām ir daudzsolīgas. Par to liecina nozarē valdošais noskaņojums un investīciju aktivitāte, piemēram, SIA "Jensen Metal", ieguldot gandrīz 10 miljonus eiro, ir atvēris jaunu ražotni, kas ļaus uzņēmumam kāpināt ražošanas jaudu par 50%, turklāt uzņēmuma plānos ir turpināt paplašināšanos. Tāpat, SIA "Lesjofors Springs LV", investējot 6,5 miljonus eiro, 2020. gada pirmajā pusē plāno pabeigt jaunas rūpnīcas izveidi.

Strauju izlaides kāpumu turpina uzrādīt arī elektrisko iekārtu ražošana, tās apjomiem jūnijā palielinoties par 23,9%. Labu pieaugumu un nozīmīgu devumu apstrādes rūpniecības kopējos rezultātos jūnijā nodrošināja iekārtu un ierīču remonts un uzstādīšana, kas salīdzinājumā ar 2018. gada jūniju palielinājās par 12,0%. Izlaide pieaugusi arī citās apakšnozārēs, taču to devums kopējā apstrādes rūpniecības pieaugumā bijis neliels – dzērienu ražošana gada griezumā palielinājusies par 7,0%, papīra un papīra izstrādājumu ražošana – par 12,9%, savukārt kokrūpniecības izlaide bija tikai par 0,5% augstāka nekā pirms gada. Tomēr jāatzīmē, ka, salīdzinot ar iepriekšējo mēnesi, kokrūpniecības izlaides apjomi palielinājās par 5,0%.

Savukārt straujāku apstrādes rūpniecības izaugsmi jūnijā kavēja apjoms kritums vairākās nozīmīgās apakšnozārēs, tai skaitā būvmateriālu ražošanā, datoru un elektronisko iekārtu ražošanā, kā arī iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošanā. Būvmateriālu jeb nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošanas kritumu par 6,2% pamatā noteica ārējā pieprasījuma samazināšanās, šīs produkcijas apgrozījumam eksportā jūnijā gada griezumā sarūkot par 16,4%. Datoru, elektronisko un optisko iekārtu ražošana samazinājās par 7,3% un iekārtu, mehānismu un darba mašīnu ražošana bija par 11,6% zemāka nekā pirms gada.

Kopējais apstrādes rūpniecības apgrozījuma pieaugums šogad kļūst aizvien lēnāks, un šā gada jūnijā tas bija tikai par 1,6% augstāks nekā pirms gada. Lai gan vietējā tirgū realizētās apstrādes rūpniecības produkcijas apgrozījums jūnijā palielinājās par 5,2%, tomēr kopējo apgrozījuma palēnināšanos noteica ārējā pieprasījuma kritums, apstrādes rūpniecības apgrozījumam eksportā samazinoties par 0,3%. Tādējādi globālās, īpaši Eiropas Savienības, ekonomiskās izaugsmes tempu palēnināšanās nosaka vājāku ārējo pieprasījumu pēc Latvijā ražotām precēm.

Latvijas rūpniecības konfidences indekss šā gada jūlijā ir samazinājies un šobrīd ir zemāks nekā ilgtermiņa vidējā vērtība. Rūpnieku noskaņojuma pasliktināšanos pēdējā mēneša laikā noteica negatīvs novērtējums par pasūtījumu apjomiem, tai skaitā eksportam, kā arī gaidas par ražošanas apjoma samazinājumu nākamajos trīs mēnešos. Tajā pašā laikā produkcijas realizācijas cenas turpmākajos mēnešos varētu palielināties, kas ir pozitīvs signāls rūpniecības uzņēmumu apgrozījuma pieaugumam. Saskaņā ar

jaunākajām aptaujām, kā visbiežāk pieminētais ražošanas pieaugumu ierobežojošais faktors atkal tiek minēts nepietiekams pieprasījums un darbaspēka trūkums. Savukārt to uzņēmumu īpatsvars, kuri nesaskata nekādus ierobežojumus ražošanai, joprojām ir augsts, veidojot 34%.

Šā gada jūlijā negatīvas tendences turpināja uzrādīt Eiropas Savienības kopējais ekonomiskā sentimenta indekss, ko visbūtiskāk ietekmēja tieši rūpniecības konfidences rādītājs. Tas norāda uz ārējās ekonomiskās vides vājināšanos, kas sāk ietekmēt Latvijas ekonomiku. Tādējādi Latvijas apstrādes rūpniecības turpmākai attīstībai ārējie stimuli ir kļuvuši vājāki, un ar mērenu nozares izaugsmi ir jārēķinās arī turpmākajos šā gada mēnešos.

<https://www.fm.gov.lv/lv/fm-apstrades-rupniecibu-sak-ietekmet-areja-pieprasijuma-vajinasanas>